

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

Проект „Работодатели и синдикати от сектор Земеделие в диалог и действия за устойчиво управление на предизвикателствата и кризите в сектора“.

ДИСКУСИОНЕН ФОРУМ „Зелената сделка и сектор Земеделие – Коопериране vs Конфронтация“

ДЕЙНОСТИ по ЦЕЛ 3 „Информационна и медийна кампания за гражданско участие“

Резюме на Дискусионен форум – гр. Пловдив

На 28.09.2023 се проведе вторият дискуссионен форум в рамките на партньорски проект за повишаване капацитета, участието и ефективността на социалните партньори при взаимодействие с администрацията в процеса на вземане на решения и изработване и прилагане на политики в сектора – BG05SFOP001-2.025-0166-C01 "*Работодатели и синдикати от сектор Земеделие в диалог и действия за устойчиво управление на предизвикателствата и кризите в сектора*" (<https://fnsz.org/index.php/bg/aktualno/642-federatziyata-na-nezavisimite-sindikati-ot-zemedeliето-fnsz-startira-partnyoorski-proekt-po-operativna-programa-dobro-upravlenie>). Проектът се финансира по програма „Добро управление“.

Целта на дискуссионния форум е да информира на достъпен и ясен език обществеността в един от големите земеделски региони на България за предизвикателствата на Зелената сделка и бъдещето на сектор Земеделие. Още по-важно е тези теми да се обсъждат и да се насърчава гражданското участие на местно ниво в политиките. Естествена е амбицията в разговора да се включат младите хора от региона. Така ще се осъществи свързването на тези общности в съвместни мрежи за устойчиво развитие в земеделието, с участието на работодатели, синдикати, общини и др. заинтересовани страни. Също така този форум е трибуна за представяне пред широк кръг заинтересовани лица проектът в неговата цялост и резултатите от проведените три тематични дискусии.

Чрез съвместни действия ще се повиши информираността и чувствителността на младите хора към възможностите и предизвикателствата в земеделието като бизнес и бързо променящия се модерен, дигитален свят. Сред основната **целева група** са граждани и млади хора (ученици и студенти), които днес живеят в тази дигитална среда и все по-често са изкушени от „зеления тренд“, вълнуват се от екологията, природосъобразен начин на живот, качество на храните, биоразнообразието и животните, респективно те са следващото поколение в земеделието. На форума са поканени и присъстват представители на областната управа и местната власт в Регион Пловдив – кметове, общински съветници и представители на общините Брезово, преподаватели и ученици и студенти от Аграрен университет – Пловдив, Професионалната гимназия по селско стопанство гр. Садово, журналисти от местното радио и телевизия, синдикалисти и работодатели, представители на местните инициативни групи МИГ.

Срещата в Аграрен университет - Пловдив бе организирана и проведена в присъствен формат, във Факултет по агрономство, II аудитория и в нея участваха 95 активни граждани– представители на научната общност в сектора, на областната управа и местната власт, на медиите, синдикалисти, работодатели, ученици, студенти и други. Залата бе визуализирана с банера на проекта, а участниците получиха информационни и агитационни материали, свързани с темите и целите на проекта.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

Форумът бе открит от организаторите на събитието Валентина Васильонова, председател на ФНСЗ-КНСБ и доц. д-р Атанас Севов, декан на Факултет по агрономство към АУ-Пловдив. С приветствие към участниците и реч се обърна Ректора на Аграрния университет **проф. д-р Христина Янчева**, преподавател във Факултет по агрономство, катедра Растениевъдство. Проф. Янчева заяви, че тяхното домакинство и участие в този форум е пряко свързано с това, че са първият „ЗЕЛЕН“ европейски университет по агрономически, биотехнологични и природни науки – част от Европейски университетски алианс UNIgreen. Също така, това участие е доказателство за споделен ангажимент за справяне с едни от най-належащите предизвикателства на нашето време – спешната нужда от по-екологичен и по-проспериращ свят. Проф. Янчева говори още за жизненоважната роля на сектор Земеделие в осигуряването на прехраната на все по-нарастващото население. Зелената сделка е призив за действие, ангажимент за борба с измененията на климата, запазване на биоразнообразието и насърчаване на иновациите. Също така обърна внимание, че не конфронтацията, а сътрудничеството на всички нива е ключ към успешния преход и достигането на зелените цели, на зелена земеделска революция. Предизвикателствата обаче, пред които сме изправени са значителни – трансформациите изискват много време и сериозни инвестиции в образование, научно-изследователска и развойна дейност, за да се превърне Земеделие в наистина устойчив сектор. Сътрудничеството обхваща както производителите, така и потребителите като част от трансформацията. В заключение Зелената сделка и Земеделие не трябва да са „противници“, а е необходимо да са съюзници за постигане на устойчиво бъдеще. Чрез изграждане на партньорство, инвестиране в иновации и възприемане на устойчиви добри практики днес ще се постигне едно по-добро Земеделие и по-чиста планета. Тя поздрави организаторите за интересния формат и подбор на участници в събитието, както и за готовността на Университета да сътрудничи и напред в тази комуникация.

Поздравления към участниците и аудиторията поднесоха още **г-н Андрея Щерев**, председател на БАКИБ, партньори по проекта и **проф. д-р Тоня Георгиева**, катедра Растениевъдство към Факултет по агрономство. Изказванията бяха изключително мотивиращи за ролята на младите хора в развиването и прилагането на дигитализацията, цифровизацията и изкуствения интелект в Земеделие, в търсенето и прилагането на нови модели на управление на климатичните промени и в селското стопанство като цяло.

След въвеждащата част ръководителят на проекта **Валентина Васильонова** представи същността на проекта, партньорството и целите и обясни защо мястото на тази среща е избрано в Аграрен университет – Пловдив, както и програмата на форума с темите и говорителите.

Същинската част от форума бе открита с основната тема за ролята на социалното сътрудничество и социалния диалог. В. Васильонова говори за връзката между цифровата трансформация, пред която сме изправени и последиците за човека и обществото; за мястото на Земеделие и производството на храна и хранителни суровини и промените породени от измененията в климата; за връщането към селския начин на живот и земеделие като бягство от индустриализацията; за младите хора и пазара на труда в наши дни. Засегната бе и темата за Справедливия преход и в частност Справедливия преход в селското стопанство и социалната цена, свързана с този преход.

По темата за социалния диалог се включи и областния координатор на РС на КНСБ Пловдив **Боян Бойкински**, който говори за същността, мястото и ролята на социалния диалог, както и за ролята на човешкия фактор, работника. Подчертано бе значението на гражданския и социалния диалог в условия на кризи, каквито през последните години се натрупват една след друга, а цената я плащат

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

както винаги работещите и най-уязвимите слоеве в обществото. Разгледани бяха някои добри примери и постижения на колективно договаряне в различни сфери и в земеделието на местно ниво.

Програмата продължи с презентация на **доц. д-р Атанас Севов**, декан на Факултет по агрономство. Д-р Севов представи зелените програми и инициативи на АУ-Пловдив и по-подробно алианса UNIGreen - първият „зелен“ европейски университет по аграрни, биотехнологични и природни науки, който обединява осем университета в Европа. Визията на алианса UNIGreen се основава на възприемането на университетите като двигатели на екологичната трансформация, с цел насърчаване на локални решения в областта на устойчивото земеделие, зелените биотехнологии и природните науки, като същевременно се адресират глобалните предизвикателства- постигане на климатично неутрална и ресурсно ефективна икономика. Транснационалното и интердисциплинарно измерение на алианса предлага много възможности за сътрудничество за цялата академична общност. Този съюз дава възможност на учебните заведения да споделят идеи и практики на върхови постижения в преподаването, научните изследвания и иновациите, като по този начин спомага за укрепване на способността им да обучават студенти, които след това ще могат да продължат с качествена работа. В отговор на предизвикателства пред Земеделието, Аграрният университет адаптира програмите и специалностите чрез въвеждане на съвременни методи на обучение за развиване на нови умения и компетенции, необходими на цифровото общество. Европа се нуждае от интелигентни хора, способни да използват дигитализацията, иновативни подходи и да бъдат бъдещи лидери в сектора. Разгледани бяха новите програми и дисциплини по основните научни направления в АУ-Пловдив и конкретните курсове с дигитална и цифрова насоченост.

Така плавно се премина към следващата практична презентация на **гл. ас. д-р Цв. Динчева** във връзка с изпълнението на проект „Устойчиво развитие на екосистемите чрез внедряване на методи за мониторинг и биологичен контрол“, реализиран чрез партньорство между бизнеса, науката и образованието. Проектът има четири основни цели – оптимизиране управлението на вредители по земеделската продукция; намаляване на употребата на пестициди; опазване на биоразнообразието; производство на безопасни храни без остатъчни вещества от пестициди. Краен резултат от проекта е внедряване в практиката за мониторинг и борба с вредители; разработване на мобилно приложение/каталог за идентифициране; мониторинг и управление на икономически важни неприятели по съответните култури с нехимични средства

Третата тема от програмата на дискуссионния форум е свързана с Кръгова икономика и биобазирано общество – мисия възможна, по която представяне направи и **г-н Андрея Щерев**, председател на БАКИБ. Той говори за правила в ЕС за устойчиви продукти и борба с подвеждащата “зелена” пропаганда; за забраната за подвеждаща реклама и общо звучащи екологични твърдения; за борба за прекалено ранното изтичане на срока на годност. В детайли бе разгледан проекта BioPass: “От фермата до трапезата” и да затворим кръга - от трапезата до почвата и водата. BioPass е цифрово решение в средата на IoT, което дава прозрачност и проследимост в глобалните вериги на производство и доставка на селскостопански стоки и храни.

В заключение Г-н Щерев още веднъж подчерта, че устойчивото управление и опазването на екосистемите и биоразнообразието има висок потенциал за създаване на работни места. Доказано е, че сектори като селското и горското стопанство, с по-ясна интегрираща връзка с природата, генерират повече работни места в зелената парадигма, отколкото обичайния бизнес.

Темата за устойчивите, кръгови хранителни системи бе доразвита с презентацията на **проф. д-р Иван Манолов** и **гл.ас. д-р Росица Белухова-Узунова** от Факултет по икономика, които представиха

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

вградени хранителни системи. Вградените хранителни системи са устойчиви, добре адаптирани в селските общности и територии, основно управлявани от местни хора, включващи справедливо споделяне на създадената добавена стойност и имащи ключова роля в създаването на устойчивост в общността. Установено е, че липсват достатъчно добре разработени учебни програми в европейските университети, които се занимават задълбочено с тази мултидисциплинарна област. Поради това има нужда от ефективно, иновативно, мултидисциплинарно, ориентирано към пазара на труда, приобщаващо образование. Проектът GOODFOOD обединява университети от 6 европейски държави с цел разработване и прилагане на материали за електронно обучение и програма за интензивно обучение за „Вградени хранителни системи в териториите“. На база на налична информация в литературата, проведените курсове и разработените материали са създадени 12 иновативни практики за преподаване, подходящи за прилагане в процеса на обучение на вградени хранителни системи. Аудиторията видя примерите и резултатите от два 8-дневни летни курса, проведени в Германия и Италия във връзка с реализирането на проекта.

След представянето на всички планирани теми и презентации бе проведена дискусия с участниците. В заключение **г-жа Васильонова** резюмира състоянието на Земеделieto в двойния преход – виртуална и смесена реалности и представи списък с необходими решения за социалните партньори, както и съответните заключения, изведени от тематичните дискусии по проекта. Част от този списък включва:

- Зеленият преход и дигитализацията променят света ни – важно е да сме част от промяната. Селското стопанство е сред облагодетелстваните и с огромен потенциал сектори. Трябва да се възползваме проактивно от този потенциал.
- Промяната задължително преминава през подходящо образование, което да подготви бъдещи кадри, релевантни на нужди на пазара на труда и на нуждите на конкретната сфера Земеделие.
- Младите са дигитални – възрастните не толкова – българската работна сила е възрастово критична и доходно ощетенa. Но има подходящи решения, те трябва да се изработват и провеждат заедно със синдикатите. Иновативни политики, включване на активни млади хора, Секторни фондове/схеми за обучение и квалификация.
- Промяна в броя и качеството на работните места и уменията ще има, а работниците трябва да се подкрепят в този преход чрез подходящи мерки. (опростени административни процедури, секторни фондове/схеми за обучение и квалификация, нови бизнеси, нови „зелени“ работни места и пр.)
- Цифровизацията, изкуствения интелект са плашещи, но са и предпоставка за по-добри условия на труд и по-добра безопасност за работниците. Вече има добри практики и примери, които могат да се прилагат на момента.
- Рисковете и процесите трябва да се управляват съвместно от социалните партньори, граждански организации и институции чрез активен граждански и социален диалог.

Във финалната част на събитието бе предвидено време за пресконференция и разговор с медиите, съвместно с партньорите и домакините на събитието.

10.10.2023, София

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

МИСЛИ ЗЕЛЕНО! ДЕЙСТВАЙ УМНО!
ЗЕМЯТА ГО ЗАСЛУЖАВА!

BG05SFOP001-2.025-0166-C01

Работодатели и синдикати от сектор Земеделие в диалог и действие за устойчиво управление на предизвикателствата и кризите в сектора.

ЕВРОПЕЙСКИ
ЗАРОДЪНСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

ФНСЗ

АЗП

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ
ЗА ОРГАНИЧНО СЕЛСКО
ХОЗЯЙСТВО И АГРОТЕХНОЛОГИИ